

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך פרשת שלח | גליון אכל מרחב

עלון מס' 138 | התשפ"ג

גליון אכל מורחב פכלות שבעה לפטירתו של רשכבה"ג מרן ראש הישיבה רבנו ירחמיאל גרשון אדלשטיין זצוקל"ה אשר נשא על לוח לבו הטהור את ילדי קרן ההסעות

אכל יחיד עשי לה

רבבות תלמידי קרן ההסעות חשים אכל צורב וכאב עמק עם הסתלקותו של רשכבה"ג מרן ראש הישיבה רבי ירחמיאל גרשון אדלשטיין זצוק"ל. מנהלים ומנהלות, מורים ומורות, נשאו בפני תלמידיהם דברי נהי ומספד, על האבדה הגדולה לדרך כלו.

כותרת המאמר היא מדברי ירמיהו הנביא "אכל יחיד עשי לה" פירשי"י - כמו צער ואכל של בן יחיד. אכן, קרן ההסעות - על רבבות ילדיה - זכתה לקרבה מיחדת למרן זצוק"ל אשר לזה את הפעילות מקרוב, הדריה וכנו, עץ והנחה, מתוך שראה ב'קרן' פסגת 'זכוי הרבים', נושא שהיה קרוב מכל ללבו הגדול והרחב. התאמץ להשתתף בארועים חשובים, מי

תפלה של תשב"ר בחסות קרן ההסעות, ערבי הוקרה לבוגרי הקרן שזכו לעלות לישיבות קדושות, ועוד.

*

באחד מבתי הספר ערכו עם התלמידים שיחת משוב לאחר ביקור בביתו, לפני כשנתיים. נער, מבית שאינו שומר תומ"צ, תלמיד שמתחזק בעקבות פעילות רציפה של קרן ההסעות בבית ספר החנוה העצמאי באזור השרון התבטא בתורו ואמר "כשהייתי בחדר של הרב דמינתי שפה נראה גן עדן. מקום קדוש וטהור, והרב הגון - דומה למלאך!".

אכן, הרב הדומה למלאך, מלאך שהכה באהבה על קדקודי המחנכים ואמר "גדלו! תרבו עוד ועוד בזכוי הרבים!".

להמשיך בטיול! לא שנה! זה יום אבל! רוצים להספיק את הלונה!" המנהל ראה בחוש כי תלמידיו מלאים מצוות כרמון, וכמים הפנים לפנים, כפי שרבונו נסה בהם אהבה בשנות חייו, כך משיבים לו בעת פטירתו, "וכבוד גדול עשו לו... הושיבו ושיבה על קברו".

*

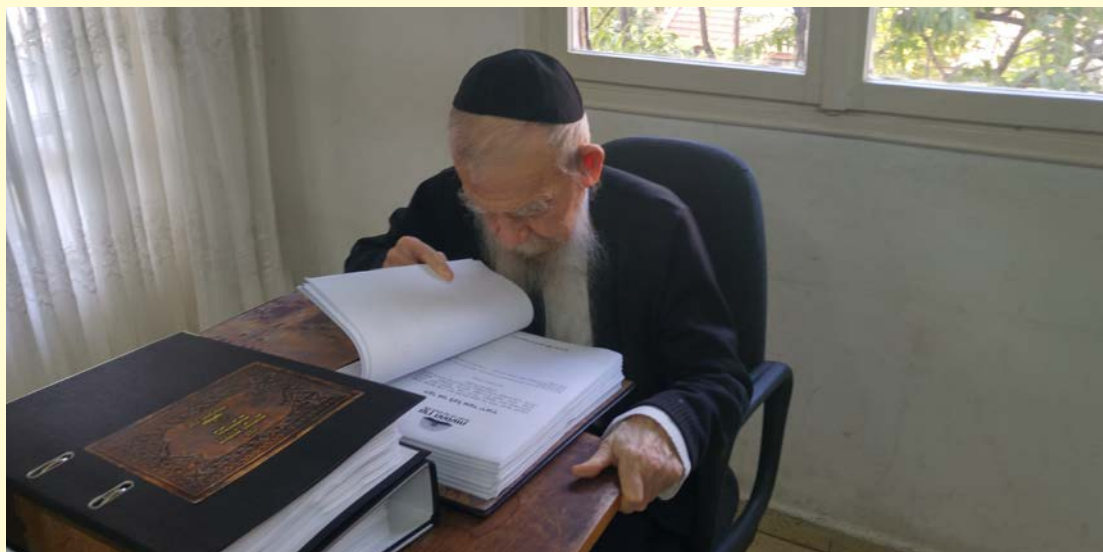
לפני כעשור, שב רבנו זצוק"ל לביתו במוצאי יום הכפורים, מתש לאחר יותר מיממה בצום ותפלה, הבדיל וטעם קמעה. בקש רבנו זצוק"ל מנאמן ביתו שיפרט בפניו את ארגוני התורה והחסד, הצדקה והפעילות, שערכו מגביות לקראת יום הדין. הלה החל למנות ושימה ארפה של ארגונים וחשובים, וביניהם "קרן ההסעות". בקש רבנו את פנקס הצ'קים האישי שלו, ושאל "כמה מבקשים 'קרן ההסעות' שפך אחד יתרם?" שמע והחל לרשם... 1200 ש"ח... חתימת ידו הקדושה העטויה עדין ב'קיטל' הלבן בו התקדש ביום הקדוש. העז אחד הנוכחים לשאל: מה ראה כל ככה? למה הוא תורם את 'דמי היזכר' דוקא ל'קרן ההסעות'? השיב מיד "זה זכוי הרבים הגדול ביותר! הם דואגים לדורות העתידיים בעם ישראל!". לאורו גלה, נרבה בזכוי הרבים, נשקיע ב'דורות העתידיים בעם ישראל', נוכח לקחת חלק בפעילות הענפה והעצומה ולתרם ל'קרן ההסעות', כפי שהתבטאו רבותינו מרנו ורבנו זצוק"ל ושיבילחט"א זלגל ההצלה של כלל ישראל!"

לקראת פנס ראשי 'החנוה העצמאי' ומנהלי בתי הספר, כאשר המנהל הכללי הרב אליעזר סורוצקין שליט"א בקש דברי הדרכה למחנכי תשב"ר, קבע רבנו זצוק"ל כהוראה מחיבת פי יש להעדיף ולבחור מחנכים בעלי מדות טובות על פני מעלות וכשורים אחרים. "בעל מדות טובות יקרין את מדותיו בתלמידיו - וזה העקר!".

נאה דורש היה רבנו זצוק"ל ונאה מקים. נשא כל יחיד על לבו כאשר ישא האמן את היגה, תשובותיו בהירות בהדרכה חנוכית הוו עמוד האש שרבים הולכים לאורו, ורבים השיב מעוון. אי חסיד אי עניו, בפשטות ובבריחה מכבוד שמש דגמא לרבות אלפי ישראל: כזה ראה וקדש! אהבת התורה ללא גבול, הרבצת תורה ללא לאות, שפלות ונמיכות רוח, ישרות ונקיות, מאה שנות עבודת השם, עד שנחטף במיתת נשיקה.

*

ביום שני יצאו תלמידים מבי"ס במרכז לטיול לצפון הארץ. בגדי ים ארוזים בתיקיהם, מזון וציידה, נערכים בצפייה לקניאקים, מסלול הליכה 'רטב' ועוד חיות. בשעה 10 בבקר, בהיותם בחצי הדרך, התקבלה הבשורה המרה על פטירת רבנו זצוק"ל. המנהל והמורים התלבטו, לשוב לביה"ס? איך יגיבו התלמידים? האם ילדי קרוב יכילו ויבינו את בטול הטיול? עודם מדברים ומתיעצים ביניהם, והנה, מתוך שורות התלמידים שומעים "הרב! אי אפשר

מרן ראש הישיבה זצוק"ל בתפילה על תורמי "קרן ההסעות"

"הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה"

בשבוע שעבר הסתלק מעמנו רבנו הגדול רבן של ישראל מרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל. לצד גדלותו העצומה בתורה ובקראת

ובמלאכת הרבצת התורה שנמשכה למעלה משבעים שנה, התנהג בפשטות ובצננה יתרה, ולתועלת הרבים קבצנו כמה מארחות חייו והנהגותיו המפלאות, יהי רצון שזוכה ללכת בדרכיו ולקנות אף אנו מעלות מתוה מעלותיו העצומות.

"הפל שוה בשביל חזוק יהודי אהד..."

רשכבה"ג מרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל אשפו פעם בבית החולים "תל השומר" לצרה טפול רפואי ושהה שם אף בשבת קדש. כאשר הגיע ה"אח" למדד את חמו של ראש הישיבה במדחם דיגיטלי. בקש רבי גרשון מדחם "כספית", שאין בו חלול שבת. האח המציא לו מדחם כספית. רבי גרשון מדד את החם ו"החביא" את המדחם כדי שהאח לא יכתב את התוצאה בשבת. לשאלתו של האח כיצד יוכל לדעת את התוצאות, השיב רבי גרשון "אל תדאג, תחזר במוצאי שבת ותשמע ממני את כל תוצאות המדידות שהיו במהלך השבת במדק". וכך היה. מיד בצאת השבת חזר רבי גרשון בפני האח את כל התוצאות בפרוטרוט.

מעשה זה פרסם בשבת במחלקה וגרם לקדוש ה'. אנשי אותה משמרת במחלקה בקשו לשמע מרבי גרשון דברי חזק, וכל זר שנכנס למחלקה נדהם לראות כיצד במהלך סעדת השבת יושבים הרופאים ואנשי הצוות של מחלקת "טפול נמרץ" בתל השומר לשמע דבר חזק והתעוררות מראש הישיבה. בעקבות אשפוזו של רבי גרשון התעוררו גם בישיבות הקדושות לחזק בהתמדת התורה לרפואתו. כששמע על כך רבי גרשון הגיב: "עד עתה חשבתני על מה ארע לי כל זאת ומדוע נגורה כל החרדה הזאת. אבל עכשו, הכל היה שוה בשביל חזוקו אף של יהודי אהד!"

"איך אפשר להרדם כשאתה שומע על צרות ובעיות של יהודים?"

במשך תקופה קבל רשכבה"ג מרן ראש הישיבה רבי

גרשון אדלשטיין זצ"ל את הבאים לשאל ולהתייעץ בשעות הצהרנים המקדמות, מדוע לפתע אחרו את שעת קבלת הקהל לשעות אחר הצהרנים המאחרות? אחד מבני הבית בקש להבין את השנוי בסדר היום המדקדק, הוא העז ונגש לראש הישיבה לשמע מפיו מה גרם לשנוי.

התשובה הפתיעה אותו. ראש הישיבה משכים קום ולומד עד אחר הצות הליל, ולכך זקוק הוא לשנת צהרנים קצרה. אך קבלת הקהל שהיתה בצהרנים טרדה את מנוחתו.

"איך אפשר להרדם כשאתה שומע על צרות ובעיות של יהודים?" הסביר ראש הישיבה בפשטות.

"אני עובד בישיבה..."

ספור מדהים שארע לפני שנים רבות. יום אחד הגיע בחור לישיבת פוניב' ביום הראשון של ה'זמן', מלוג במזודות כבדות. הבחור, שלא הפיר את הישיבה, וגם את רבי גרשון זצ"ל לא הכיר, פנה לרבי גרשון שבדיוק עבר שם, ובתמימות ופשטות פנה ושאל אותו "היכן הישיבה?". ענה לו רבי גרשון זצ"ל "אני גם הולך לשם, בוא אתי". שאל אותו הבחור "מי אתה?". ענה לו ר' גרשון זצ"ל "אני עובד בישיבה", והוסיף ובקש להקל על הבחור ולקחת ממנו תיק אחד עד לישיבה. הבחור הגיש לו תיק אחד. למחרת, מה רבה היתה תדהמתו של הבחור כאשר גלה שאותו יהודי מוסר שעור בישיבה...

"כדאי לה לותר!"

מעשה נפלא מתאר אחד מתלמידיו:

השני הקיים באותו מתחם, יוכל לחסד בזמן על ידי שיכנס ישירות לאולם השני מהפזון האחורי ולא יצא החוצה לרחוב לעשות את כל הסיבוב. מרן זצ"ל הנהגו בראשו כאות הסכמה. לאחר כמה רגעים רואה אני את מרן זצ"ל רוקד עם החתן עד לפתח הראשי של האולם ויוצא לכוון הרחוב ולא כפי שדבר קדם.

לאחר השמחה שאילתי את מרן זצ"ל מדוע לא נכנס ישירות לאולם מאחור ובחר לעשות את כל הסיבוב. השיב לי מרן זצ"ל תשובה מדהימה: "הו'דוע לה שחתן זה יתום, רציתי שהוא ירגיש את ההנאה המשלמת שהגעתי במיוחד עבורו לשמחה ולא שיחשב שהגעתי לשמחה באולם השני ובדרך עברתי אצלו. על ידי כך שיצאתי מהכניסה הראשית לא ישים החתן לב כי נכנסתי לשמחה השניה".

יצו, כי אחר כך כששאלו אנשים אחרים את מרן זצ"ל מדוע לא נכנס מאחור, ענה בפשטות: "כאן היא דרך המלך ומדוע לצאת מיציאה אחורית". כך העלים במודע את הסבה האמתית ברוב ענוה.

שני נהגי מכוניות נכנסו לזכרון ומריבה, וכל אחד רצה שהשני יסע לאחוריו ויתן לו לעבר.

גברו הזכחים והצעקות עד לב השמים, ורבי גרשון זצ"ל, שעבר באותו זמן במקום, נגש אל אחד מהם ולחש לו באזנו: "כדאי לה לותר, כי אם תותר, תרגיש טוב אחר כך".

הדברים הפשוטים נכנסו ללבו של אותו אדם ומיד קבל את הדברים וותר לשני.

*

"רציתי שהוא ירגיש את ההנאה המשלמת שהגעתי במיוחד עבורו לשמחו..."

ספר אחד מתלמידיו הקרובים של מרן זצ"ל, ספור מפלא שהתרחש לפני שנים אחדות:

"באתי עם מרן זצ"ל להשתתף בחתנת יתום מאב ומאם שהתקיימה באחד האולמות המכרים.

באמצע החתנה לחשתי על אזנו של מרן זצ"ל כי בהיות שצריך הוא אחר כך להשתתף בחתנה באולם

זצ"ל, ותוך כדי דבור הכניס את ידו אל כיס הפראק, שלף מתוכו מעטפה סגורה ומסרה לבחור ואמר לו "הא לה כספה".

הבחור השתומם, ומרן זצ"ל הסביר: "הכסף לא היה שמור בבית, אלא אצלי. לכל מקום שהלכתי לקחתי אתי את המעטפה, כדי שאם תגש אלי לבקש את הכסף אוכל מיד לתת לה".

*

"אני זוכר שלא הספקתי לתת לו מתנה פראוי, ועד עתה מרגיש אני כבעל חוב בלפיו לתת לו את המגיע לו"

מעשה שהיה באברה שנכנס אצל מרן זצ"ל להזמין לשמחת בר המצוה לבנו. מרן זצ"ל הוציא ספר מהארון ורשם עליו הקדשה לחתן הבר מצוה. אחר כך פנה מרן זצ"ל אל אבי החתן ואמר: "הלא זהו בנה השני, וכמדומה שלפני כמה שנים חגגת את שמחת בר המצוה לבנה הבכור, נכון? אני זוכר שלא הספקתי לתת לו מתנה פראוי, ועד עתה מרגיש אני כבעל חוב בלפיו לתת לו את המגיע לו". הוציא מרן זצ"ל ספר

לקחתי אתי את המעטפה, כדי שאם תגש אלי לבקש את הכסף אוכל מיד לתת לה"

על מדת האחריות והנאמנות העצומה של מרן זצ"ל, העיד אחד התלמידים כי בהיותו עדין בחור בלישיבה נגש פעם אל מרן זצ"ל והסיח בפניו את דאגתו על כך שהוריו מסרו לו סכום כסף גדול מאד, והוא חושש להסתובב עם סכום כזה גבוה בכיסו למשך זמן בלתי מגבל, ואין לו פאן קרובים שיכולים לשמר לו על הכסף.

מרן זצ"ל הציע בפשטות וענוה: "אני אשמר לה על הכסף", אה הבחור גרתע לאחוריו. "להטריח את ראש הישיבה?"

אה מרן כלל לא הבין מה הבעיה. סוף דבר העבר הכסף לשמירתו של מרן זצ"ל, כשבתמורה מעברת אל הבחור התחושה הברורה כי אין כאן טרחה כלל וקבל.

לאחר תקופה ארכה נזקק הבחור לכסף, ועלה לבית מרן זצ"ל לבקש את פקדונו. "אה, בודאי", הגיב מרן

למי משני בני הבר-מצוה כתב מרן זצ"ל הקדשה חמה יותר. זה נגע ללבו, ומאז קבל על עצמו לכתב אותו נסח בדיוק נמרץ, וכך הוא נהג במשך עשרות שנים.. (הספורים נלקטו מ'אדיר במלוכה', 'לאורו', 'הלמות עמלים' ו'משלחנם של רבותינו')

נוסף מהארון, רשם עליו הקדשה ללא תאריה ובקש למסר לחתן הבר המצוה הראשון, כל זה בכדי לא לעורר קנאה בין הבנים. לפני שנים רבות, נודע למרן זצ"ל באחד הימים כי באחד מתלמידי התורה התעורר וכוח בין שני נערים

עלו עם המטה הזה

ויאמר אלהם עלו זה בנגב ועליתם את ההר (יג, יז)
המפרשים מתעכבים על המלה "זה" שבפסוק, הנראית, לכאורה, כמיתרת. יש על כה שני באורים. הבאור הראשון: המדרש אומר שמשה רבנו נתן להם את המטה שלו. על המטה היה חקוק השם המפרש בן שבעים ושתיים האותיות. מלבד זאת, היו חקוקים עליו עוד כמה משמות הקדש. מכח זה יכול היה משה לעשות עם המטה הזה פעולות גדולות ונשגבות, כדגמת האותות שעשה לפני פרוצה, עשר המכות וקריעת ים סוף.

חז"ל אומרים על הפסוק (במדבר כא, יח): "באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם במחקק במשענתם" שבכל תחנה שבני ישראל חנו במדבר, משה רבנו היה משרטט שריטה במטהו על החול, ובארה של מרים היה מתחיל לזרם שם. אחר כך היו באים נשיאי השבטים, עם המטה שלהם, וממשיכים לשרט, איש איש לכיוון המחנה שלו, וכך היו מים לכלם. משה רבנו נתן למרגלים את המטה שלו, ואמר להם: "עלו זה" – עלו עם המטה הזה! ואתו תכנסו לארץ ישראל.

הבאור השני: דוע הספור על נקדימון בן גוריון (תענית יט ע"ב) שנקרא בשם זה משום ש"נקדה חמה בעבורו". משראה שלישראל העולים לרגל אין מים לשתות, שאל מההגמון שתיים עשרה מעינות מים, והתחייב שאם לא יחזיר לו אותם במועד המסכם – ישלם לו תמורתן סכום כסף עצום.

כשהגיע היום האחרון, ומים – אין, נכנס נקדימון לבית המקדש ועמד בתפלה: "רבנו של עולם! גלוי ודוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית

אבא עשיתי, אלא לכבודך עשיתי, שיהיו מים מצויים לעולי רגלים".
התפלה פעלה: "מיד נתקשרו שמים בעבים, וירדו גשמים עד שנתמלאו שתיים עשרה מעינות מים והותירו". אה ההגמון, שכבר נכנס לבית המרחץ שמח וטוב לב, טען: "כבר שקעה חמה, וגשמים – ברשותי ירדו".

חזר נקדימון ונכנס לבית המקדש, נתעטף ועמד בתפלה, ואמר לפניו: "רבנו של עולם! הודע שיש לה אהובים בעולמך!" מיד נתפזרו העבים ונרחה החמה. לפי זה, משה רבנו אומר למרגלים: "עלו זה בנגב" – "זה" בגימטריה שנים עשר, רמז לשתיים עשרה מעינות המים. "בנגב" – נגב ראשי תבות נקדימון בן גוריון. הנגב בדרך כלל "נגוב" – אין בו מים, אבל: "וראיתם את ההר" – "ההר" הוא בית המקדש, שנקרא (דברים ג, כח): "ההר הטוב הזה והלבנון", ובכות התפלה שהתפלל נקדימון בן גוריון בבית המקדש – השי"ת נענה לו, וירדו גשמים.

משה רבנו כבר התפלל על נקדימון בן גוריון, שתפלתו תתקבל באהבה וברצון, וירדו גשמים. ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא!
(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון במדבר)

הירח משפיע על טיב פרות הארץ

לכו ראו את הארץ ואת יריחו (מתוך ההפטרות)
יש להתבונן, מפני מה כפל יהושע את לשונו ואמר: "את הארץ ואת יריחו".

נראה לבאר, כי לשמש ולירח ישנה השפעה ישירה על הפרות ועל הירקות הגדלים על האדמה. ככל שהארץ יותר קרה, כך הענבים יותר משבחים. לכן

הדלעת, הקשוא והמלפפון – משפעים מאד מהלכנה וצומחים בעקר בלילות ירח. גם בגדולם יש צרה בידע וחכמה. אנשים מחבבים מאד מלפפונים חמוצים קטנים הנאכלים בקלפתם, וטובים עשרת מונים מהמלפפונים הגדולים. משום כך מצפון על גבי קפסות השמורים כמה מלפפונים הן מכילות. וככל שהמלפפונים קטנים יותר, הם משבחים ויקרים יותר. אוכלם על מנת לגדל מלפפונים קטנים, יש לדעת את זמן הקטיף המדויק. וכאשר מאחרים את הקטיף בכמה שעות, הירח מכה על המלפפונים יתר על המדה, וכה הם גדלים בעוד כמה סנטימטרים, ואינם טובים עוד להחמצה.

היוצא מן הדברים, כי השמש והירח משפיעים במדה רבה על טיב הפרות והירקות, משום כך אמר הושע למרגלים: "לכו ראו את הארץ ואת יריחו", לרמוז כי הירח משפיע על טיב פרות הארץ.

יש לגדל את הגפנים במקום קריר. אמנם הגפנים זקוקים גם לשמש, אבל הם כבד וחמה יוקדת עלולים להזיק להם, והפל צריה להיות במדה ובמשקל.

כמו כן יש לבצר את אשכולות הענבים בזמן מסים באשמורת הבקר. בטרם עלות החמה, כשמזג האויר קריר ונעים. מתחילים את הבציר בשעה שתיים לפנות בקר ומסיימים את המלאכה עד השעה חמש, בטרם תזרח השמש. כמו כן ישנם פללים שונים, שעל פיהם יש להשקות את הגפנים קודם הבציר. הדבר תלוי בזני הענבים ובצרכיהם המסיימים. כל זאת ועוד קובע את גורלו של היין ואת טעמו.

גם שאר הפרות והירקות משפעים מהשמש והירח. כאשר מתבוננים במלון בשל מבחינים כי חציו האחד בצבע צהב חור וחציו השני בגון כתם עז. זאת מפני שבעת גדול המלון בשדה, הצד הבהיר שכב כלפי האדמה, והצד הכהה פנה כנגד השמש. והחלק שראה את פני החמה הוא החלק המשבח שבפרי. כמו כן, כל הירקות ממשפחת הקשואים – כגון

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-1; 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים מלוס" ברחבי הארץ